

Andrei EȘANU, Valentina EȘANU, *Mănăstirea Voroneț. Istorie. Cultură. Spiritualitate*, Chișinău, „Pontos”, 2010, 384 p. (Istории și Documente Necunoscute – IDN. Monografii. M 4)

Monografia consacrată mănăstirii Voroneț de Andrei și Valentina Eșanu, în condiții grafice deosebite, se adresează deopotrivă specialistului și publicului larg.

În ciuda unei bibliografii bogate privind această ctitorie a lui Ștefan cel Mare, autorii îndrăznesc să propună o lucrare de sinteză, care să evidențieze rolul acestei mănăstiri în istoria, cultura și viața spirituală a Moldovei.

Cartea este structurată în trei mari părți: 1) *Studii privind istoria mănăstirii Voroneț*, cu un număr de 13 titluri, privind istoria mănăstirii, de la întemeiere până în contemporaneitate și, de asemenea, valoarea artistică a acesteia, două dintre ele, semnate de Constantin Ion Ciobanu și monahia Gabriela Platon; 2) *Pomelnicul mănăstirii Voroneț*, care include și ediția acestui document, inclusiv în facsimil; 3) *Studii în lumina Pomelnicului voronețean*, cu un număr de patru titluri.

Contribuția esențială a autorilor se evidențiază în analiza *Pomelnicului*: descriere, conținut, limbă, variante, valoare științifică și spirituală, cele mai semnificative din perspectivă istoriografică fiind studiile realizate pe marginea acestui document. Astfel, pe baza datelor istorice conținute de *Pomelnic*, autorii reiau problema întemeierii Moldovei, reconstituind lista voievozilor moldoveni din secolul al XIV-lea și contribuie la îmbogățirea informației privind familia vistiernicului Ignatie Luga, genealogia lui Luca Arbure sau personalitatea Mariei-Oltea, doamna Țării Moldovei.

Un Indice tematic, onomastic și toponimic facilitează găsirea rapidă a informației pentru cei avizați, iar rezumatul în limba engleză face accesibil conținutul, măcar parțial, și publicului străin. Semnalăm și ilustrația de foarte bună calitate, care aduce în prim-plan pictura interioară și exterioară din biserica cu hramul Sf. Gheorghe a mănăstirii Voroneț.

Bibliografia aferentă (conținând 223 de titluri) mărturisește efortul și seriozitatea autorilor care au izbutit un frumos act de cultură.

Lidia Gross

Alexei AGACHI, *Istoria mănăstirii Hâncu (1677-2010)*, Chișinău, „Pontos”, 2010, 245 p. (Istории și Documente Necunoscute – IDN. Monografii. M 1)

În aceeași serie intitulată „Istории și Documente Necunoscute”, se integrează și această lucrare cu caracter monografic, consacrată mănăstirii Hâncu, fondată în codrii de la izvoarele râului Cogâlnic, în anul 1677, de către boierul Țării Moldovei, Mihălcea Hâncu, considerată unul dintre cele mai vechi așezăminte monahale din spațiul pruto-nistean.

După cum mărturisește autorul, acest studiu monografic reprezintă o încercare de expunere sistematică, pe baza documentelor de arhivă și a literaturii de specialitate, a istoriei mănăstirii Hâncu, de la fondare până în zilele noastre. Întreprindere nu tocmai ușoară, în condițiile în care multe documente privitoare la istoria mănăstirii s-au pierdut sau au fost distruse după desființarea sa.

Pomind de la istoriografia existentă (p. 213-216) și cu ajutorul mărturiilor istorice rămase, Alexei Agachi reconstituie istoria de 333 de ani a acestui locaș monahal, demersul său fiind structurat în cinci mari capitole, care abordează diferite aspecte: Mihălcea Hâncu, boier și dregător, conducător al răscoalei antidomnești din anii 1671-1672 din Moldova și întemeietor de mănăstire; situația economică a locașului monahal în cele trei secole de existență; transformarea schitului în mănăstire și procesul judiciar cu pretenții la moșia acesteia; viața spiritual-religioasă a mănăstirii; bisericile, edificiile, școala, metocul și orfelinatul locașului; stareții și rolul lor în viața și activitatea comunității monastice; cărțile liturgice deținute; politica de rusificare a mănăstirilor, școlilor mănăstirești promovată de autoritățile țariste; atitudinea autorităților sovietice

„Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca”, tom LI, 2012, p. 415-440